

การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิม
ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง

**Integration of Thai Buddhist and Thai Muslim Cultures
in the Lower South Provinces of Thailand**

ปรีชาชาญ แก้วนุ้ย^{1*} และคีลิน กุสสถานูภาพ²

Preechachal Kaewnuy^{1*} and Keesin Kussalanupap²

^{1*} นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ABSTRACT

The purposes of this research are: to investigate the degree of cultural integration between Thai Buddhists and Thai Muslims in the Lower South provinces, and to explore the factors contributing to the integration of the two cultures. The research employed both quantitative and qualitative methods. The research sample was 394 people living in the Area in Lower South provinces of Thailand. Data were obtained by means of questionnaires and in-depth interviews. Descriptive statistics: frequency, percentage, mean and standard deviation were calculated from the obtained data. A t-test, one-way ANOVA and Multiple Regression analysis were carried out. The qualitative data were then analyzed by means of content analysis.

Ethnographical data show that most of the research samples were female Muslims, at the 31-45 age range ($\bar{X} = 37$), with the bachelor's degree or higher educational background, married and have been living in the Area 7 for 21-40 years ($\bar{X} = 33$). The levels of supporting factors for the cultural integration was found at a high level, while the level of cultural integration of Thai Buddhists and Thai Muslims was at a moderate level.

Personal factors, including age, level of education, the area in which the research samples are living (certain sub-districts or districts) and the length of time residing in the area were found to relate to the level of cultural integration between the Thai Buddhists and Thai Muslim at a significant level 0.05. The factors found to be contributive to cultural integration between Thai Buddhists and Thai Muslims in the Lower South provinces, at the statistical level 0.01, include educational level, personal characteristics, indigenous consciousness, shared public welfares and political stances, respectively.

Keywords: *cultural integration, Thai Buddhists and Thai Muslims, the Lower South provinces*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการผสมผสานระหว่างระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง 2) ศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเพิ่มเติมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 394 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที ค่าความแปรปรวนทางเดียวและค่าการถดถอยพหุคูณแบบปกติ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เพศหญิง อายุระหว่าง 31-45 ปี เฉลี่ย 37 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีสถานภาพสมรส มีอาชีพเกษตรกร อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลที่ศึกษาและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลตั้งแต่ 21 - 40 ปี เฉลี่ย 33 ปี

ระดับของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับ ไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบล และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลมีความสัมพันธ์กับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านลักษณะนิสัย ปัจจัยด้านการร่วมชาติพันธุ์ ปัจจัยด้านการใช้สาธารณประโยชน์ร่วมกันและปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ตามลำดับ ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: *ผสมผสานทางวัฒนธรรม, ไทยพุทธกับไทยมุสลิม, จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง*

บทนำ

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาพุทธ มีสาเหตุมาจากความไม่เข้าใจทั้งในด้านของศาสนาและวัฒนธรรม และเป็นสาเหตุของความแตกต่างจนกลายเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม และในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประวัติศาสตร์ความขัดแย้งมายาวนาน (อมรา พงศาพิชญ์, 2549) ประกอบกับเหตุการณ์ครั้งตั้งแต่วิกฤต ในปีพ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบันที่ปรากฏผ่านสถานการณ์รุนแรงยึดเชื้อรายวัน ยุทธศาสตร์และนโยบายรัฐที่ใช้ในการแก้ปัญหาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังมีอาจปลดชนวนความขัดแย้งเพื่อสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนในพื้นที่ได้ (อับดุลการิม รามันห์ลิวิวงศ์, 2554) จนทำให้เกิดภาพของสังคมที่ไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ระหว่างคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิม

จากปัญหาดังกล่าว รัฐบาลควรกำหนดนโยบายและบริหารจัดการงานของภาครัฐในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง โดยใช้กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนอย่างจริงจังและให้ความสำคัญกับเครือข่ายภาคีการพัฒนา โดยยึดคนและชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานรากของการพัฒนาการเปิดพื้นที่ทางอำนาจ พื้นที่ทาง

วัฒนธรรม ความเชื่อ พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ พื้นที่ทางความรู้ พื้นที่ทางสาธารณะ ให้มีการเคลื่อนไหว การแสดงออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาลายูมุสลิม ชนชั้นกลางทั่วไปของคนไทยและของคนพุทธด้วย พื้นที่นี้ต้องสร้างร่วมกัน แสดงออกซึ่งการมีอำนาจร่วมกันการเคารพซึ่งกันและกัน การเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และ การเต็มใจที่จะแก้ปัญหา (ธีรยุทธ บุญมี, 2547) ให้มีสภาพที่พึงปรารถนาในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายการพัฒนาภายใต้จุดร่วมที่เหมือนกันหรือความทรงจำร่วมทางสังคมวัฒนธรรมที่มีลักษณะความเป็นมิตรต่อกัน เพื่อเปิดประตูแห่งความเข้าใจให้กลุ่มคนที่มองต่างมุม สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงปฏิบัติให้ลดน้อยลงหรือหมดไป ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันได้อย่างเต็มใจ

ผู้วิจัยจึงเกิดแรงจูงใจที่จะศึกษาการผสมผสานระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างโดยการค้นหาคำวิจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิม ทั้งนี้เพื่อนำมาอธิบายเชื่อมโยงให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมนั้น สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น และสร้างความเข้าใจอันดีในการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้คน และชุมชนที่ประกอบไปด้วยชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมให้สามารถดำรงวิถีชีวิตอยู่ร่วมกันได้ตามแบบอย่างที่มีจิตสำนึกร่วมแห่งความเป็นมิตรและยอมรับการอยู่ร่วมกันได้ในสังคมพหุวัฒนธรรม อาจจะนำมาซึ่งความสันติสุขต่อสังคมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างประเทศไทยได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การผสมผสานทางวัฒนธรรม

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการผสมผสานทางวัฒนธรรม หมายถึง การเชื่อมต่อและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมแต่ละฝ่ายขึ้นกลายมาเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่ยอมรับใช้ร่วมกัน การผสมผสานทางวัฒนธรรม เป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อทางวัฒนธรรม เป็นผลมาจากการที่ปัจเจกชนหรือกลุ่มคนต่าง ๆ รับเอาวัฒนธรรมอื่น ๆ มาเป็นของตน

Sorokin (1974; อ้างถึงใน สุนทร นวกวิน, 2537) ได้แบ่งระดับของการผสมผสานทางวัฒนธรรมของบุคคล และกลุ่มออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) การผสมผสานในระดับต่ำสุด คือ การกระทำหรือสิ่งที่พูดตรงกันข้ามกับทัศนคติหรืออุดมการณ์ 2) การผสมผสานในระดับปานกลาง คือ การกระทำที่สอดคล้องกับสิ่งที่พูด 3) การผสมผสานในระดับสูงสุด คือ การกระทำปฏิบัติได้ตอบและเครื่องมือที่ใช้มีความสอดคล้องกับทัศนคติหรืออุดมการณ์

Olsen (1968; อ้างถึงใน ชาญชัย ใจหาญ, 2538) ได้แบ่งทฤษฎีการผสมผสาน (Theories of Integration) ออกเป็น 2 ทฤษฎี คือ

1. การผสมผสานทางบรรทัดฐาน (Normative Integration) เกิดจาก 1) ความสอดคล้องกันในค่านิยมพื้นฐาน และการปราศจากค่านิยมที่ขัดแย้งกัน 2) ความสอดคล้องภายใน และระดับการพัฒนาอย่างพอเพียงภายใน

กลุ่มบรรทัดฐาน 3) ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันระหว่างค่านิยมกับบรรทัดฐานนั้น ซึ่งเป็นตัวที่สนับสนุนบรรทัดฐานให้ไปสู่เป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ 4) ระดับของการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน ในองค์การเฉพาะอย่าง (Specific Organization) ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ กระทำไปตามแนวของค่านิยมพื้นฐานที่ต้องการ 5) ประสิทธิภาพจากการฝึกอบรมทางด้านบทบาท และยอมรับบรรทัดฐานในการกระทำของบุคคล

2. การผสมผสานตามหน้าที่ (Assumption Integration) มาจากการที่มีค่านิยมร่วมกันของบุคคลในสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ร่วมกันหรือคล้ายคลึง ทำให้บุคคลกระทำหรือแสดงออกในการปรากฏการณ์ทางสังคมภายใต้บรรทัดฐานเดียวกัน การผสมผสานกันตามหน้าที่ คือ สภาพความสัมพันธ์ที่มีการร่วมมือกัน (Coordination) ซึ่งเป็นผลมาจากการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ระหว่างสมาชิกของสังคม เกิดจากการจำแนกแจกแจง ทำให้มีความชำนาญในกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น เป็นเหตุให้มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence) กันขึ้นการผสมผสานจึงเกิดขึ้นมาเมื่อหน่วยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเอาไว้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผสมผสานกันในหน้าที่ มีดังนี้

1. จำนวนของความชำนาญเฉพาะอย่าง หรือ การแบ่งงานกันทำระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ
2. การสร้างและบำรุงรักษาความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์แบบระหว่างส่วนต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน
3. ความพอเพียง และความสอดคล้องของกฎเกณฑ์ของการปฏิบัติเพื่อเป็นตัวชี้นำไปสู่ความสัมพันธ์ โดยปราศจากความไม่ลงรอยกัน
4. ประสิทธิภาพของการร่วมกันทั้งหมดของหน่วยต่าง ๆ
5. การใช้ช่องทางติดต่อสื่อสารเพื่อให้รู้กฎเกณฑ์ และสะท้อนปัญหาให้แก่หน่วยงานที่บริหารงาน (Administrative)

วิธีการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่มีโครงสร้างแน่นอน นอกจากนี้เพื่อให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติม และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาปรับใช้ในการศึกษาวิจัยโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เลือกพื้นที่ศึกษา โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ ตำบลท่าข้าม อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง, ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง, ตำบลบ้านโหนด อำเภอชะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา, ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล, ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี, ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาและตำบลปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส กำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของ Yamane (1970; อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูต, 2538) จากประชากรทั้งหมด 26,790 คน ได้จำนวน 394 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งที่เป็นประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ และประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีภูมิลำเนาในพื้นที่ 7 ตำบลในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง โดยเปิดโอกาสให้ทุกหน่วยกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสถูกรับเลือกอย่างเท่าเทียมกัน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ส่วนเชิงคุณภาพใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมายโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random

Sampling) โดยวิธีจับฉลากโดยหยิบแล้วไม่ใส่กลับ (Sampling Without Replacement) และสุ่มเลือกแบบอ้างอิง (Snowball Sampling)

ประมวลผลทางสถิติโดยโปรแกรม Statistical Product and Service Solutions (SPSS for Windows 16.0) โดยการหาค่าวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการอธิบายวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม และระดับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ ค่าสถิติ t-test แบบ Independent และกรณีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร หากพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบรายคู่ LSD สำหรับการอธิบายวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง และวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) ใช้วิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ สำหรับการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เพศหญิง อายุระหว่าง 31-45 ปี เฉลี่ย 37 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีสถานภาพสมรส มีอาชีพเกษตรกร อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลที่ศึกษาและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลตั้งแต่ 21 - 40 ปี เฉลี่ย 33 ปี

ระดับของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบล และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลมีความสัมพันธ์กับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านลักษณะนิสัย ปัจจัยด้านการร่วมชาติพันธุ์ ปัจจัยด้านการใช้สาธารณประโยชน์ร่วมกัน และปัจจัยด้านการเมืองการปกครองตามลำดับก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การผสมผสานระหว่างระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

อายุ ทั้งนี้เพราะประชาชนในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างที่มีอายุน้อยกว่ามักมีความเป็นอิสระ เสรี ความกระตือรือร้น ความทะเยอทะยาน และพร้อมยอมรับสิ่งแปลกใหม่และวัฒนธรรมตะวันตกและค่านิยมบริโภคนิยมสูงกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของพินิต จิตติยาพันธุ์ (2550) พบว่า ร้อยละ 50.7 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ในระดับมาก ในประเด็นที่ว่ากระแสอิทธิพลของสื่อในยุคโลกไร้พรมแดนมีแรงจูงใจให้เยาวชนหลงใหลมากกว่าหลักจริยธรรมอิสลามอันดีงามของศาสนา

ระดับการศึกษา ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันเยาวชนส่วนใหญ่ ในพื้นที่ ได้เรียนในระดับประถมศึกษา และมักไม่มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาหรือได้เรียนต่อเฉพาะในสถาบันทางศาสนาส่วนผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะย้ายถิ่นไปทำงานนอกพื้นที่ จึงให้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี และคณะ (2545) พบว่า ชาวบ้านทรายขาวที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนผู้ที่มีอายุประมาณ 25 ปี – 49 ปี ส่วนใหญ่จะจบการศึกษาที่ระดับสูงกว่าและมีบางส่วนศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งศึกษาในวิชาชีพครู และประกอบอาชีพครูอาจารย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรินทร์ หนูสมตน (2553) พบว่า การจัด การศึกษาที่เคยเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความสมานฉันท์ระหว่างเยาวชนที่มาจากพื้นที่ต่างกันกำลังแยกออกเป็น 2 ระบบอย่างชัดเจน โดย “เด็กไทยพุทธ” จะไปเรียนโรงเรียนรัฐบาล ในขณะที่ “เด็กไทยมุสลิม” จะนิยมไปเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว หรือสถาบันศึกษาปอเนาะ ทั้งยังมีแนวโน้มที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา จะขยายโอกาสทางการศึกษาลงไปถึงระดับปฐมวัย และประถมศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนจากครอบครัวที่มีพื้นฐานต่างกัน ขาดโอกาสที่จะปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอาจนำมาซึ่งการแบ่งแยกทางความคิด ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบล ทั้งนี้เพราะพื้นที่อยู่อาศัยมักมีวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นแตกต่างกัน คือ มีลักษณะของกลุ่มสังคมที่มีการยึดถือบรรทัดฐานและการกำหนดคุณค่าวัฒนธรรมบางอย่างต่างออกไป จากแนวคิดของอมรา พงศาพิชญ์ (2549) สภาพแวดล้อมที่ต่างกันทำให้วิถีพัฒนาการต่างกันและวัฒนธรรมต่างกันเนื่องจากสังคมวัฒนธรรมมีความหลากหลายทางคุณลักษณะและรูปแบบ วัฒนธรรมแต่ละชุดย่อมมีเหตุผลของการเกิดและมีคุณค่าสำหรับสังคมนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาดิช วารีกุล (2547) พบว่า สังคมหรือชุมชนหนึ่ง ๆ ที่นับถือศาสนาแตกต่างกันย่อมมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันด้วย ที่มาของวัฒนธรรมบางอย่างมีที่มาไม่เหมือนกัน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบล ทั้งนี้เพราะระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่น้อยมักมีความจะให้ความสนิทสนมกับผู้อื่นไม่มากนักแต่ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากก็เกิดการพบปะจากกิจกรรมที่ร่วมกันทางวัฒนธรรมหรือกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพร ศรีสัจจจัง (2533) พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ ในภาคใต้มีความหลากหลายและมีพัฒนาการมาโดยตลอดทั้งชุมชนที่เป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ มีความเก่าแก่ในการตั้งรกรากของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม การอยู่ร่วมกันระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิมประมาณ 50 - 60 ปี ที่นี้ไม่มีเรื่องทะเลาะกัน แต่จะเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมา มีการผสมผสานกันระหว่างคนไทยพุทธและคนไทยมุสลิมเนื่องจากการอพยพมาอยู่ที่นี่และบางทีก็มีการแต่งงานข้ามศาสนา

ปัจจัยด้านการศึกษา ทั้งนี้เพราะการศึกษาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ เกิดมโนทัศน์ภายในบุคคลส่งผลให้มีโลกทัศน์กว้างไกล เป็นพลังที่จะเป็นแกนนำในการก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันยอมรับวัฒนธรรมของกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร นวกวิน (2537) พบว่า การศึกษาเป็น

ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย ทันเหตุการณ์และสถานการณ์ มีความสำคัญต่อการต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ ทำให้มีโลกทัศน์กว้างไกล เป็นพลังที่จะเป็นแกนนำในการก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ขอมรับวัฒนธรรมของกันและกันและมองเห็นว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งช่วยให้คนเราอยู่ในสังคมเดียวกันได้อย่างสันติสุข มองเห็นผลดีและยอมรับซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอาดิช วารีกุล (2547) พบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมมีวิวัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นทางด้านทัศนคติ ความเชื่อและการเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพ ช่วยให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง การศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านวิชาการและอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีศาสนาแตกต่างกัน นับได้ว่ามีส่วนช่วยในการปูพื้นฐานและนำไปถึงการยอมรับทางวัฒนธรรมระหว่างคนสองกลุ่ม

ปัจจัยด้านลักษณะนิสัย ทั้งนี้เพราะคนไทยพุทธและคนไทยมุสลิมมีอุปนิสัยเห็นอกเห็นใจและรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น มีจิตใจโอบอ้อมอารี ชอบช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเกิดเรื่องเดือดร้อนและคนไทยพุทธและคนไทยมุสลิมให้การยอมรับและไว้วางใจแก่บุคคลที่เคารพนับถือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพดี นิमितพงศ์ธร (2547) พบว่า ลักษณะนิสัยของชาวไทยประกอบไปด้วยความอดทน ความขยันขันแข็ง การชอบสงเคราะห์ช่วยเหลือ และการใฝ่การเรียนรู้ ทำให้ชาวไทยอยู่ร่วมกันด้วยความไว้วางใจและยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นผลให้เกิดความผสมผสานทางวัฒนธรรม

ปัจจัยด้านการร่วมชาติพันธุ์ ทั้งนี้เพราะหลายชุมชนในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ตอนล่างมีการแต่งงานระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมทำให้เกิดการยอมรับประเพณีระหว่างกันและมีการไปมาหาสู่ระหว่างเครือญาติเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาดิช วารีกุล (2547) พบว่า ชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่แล้วมีความผูกพันกันทางด้านเครือญาติมีความรู้สึกในความเป็นพี่น้องสูง การอยู่ร่วมกันโดยการสมรสเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม สามารถทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันมากขึ้น ญาติทั้งสองฝ่ายได้มีการไปมาหาสู่ทำให้เกิดความผูกพันเกี่ยวดองกันมากยิ่งขึ้น การสมรสเป็นการยอมรับทั้งด้านพฤติกรรม และนิคตินัยเป็นการประสานให้มีการอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิปาดิมาะ หะยีหามะ และอรอุสา ปุณยะบุรณะ (2549) พบว่า การอยู่ร่วมกันบนแผ่นดินเดียวกันเป็นเวลานานทำให้มีการสมรสระหว่างต่างชาติพันธุ์ ทำให้เกิดการหล่อหลอมวิถีชีวิตให้เป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน ย่อมก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม ซึ่งวัฒนธรรมที่เข้ามาหลังจากแต่งงาน และเมื่ออยู่กินจนมีบุตรหลาน ทำให้เกิดการผสมผสานทางด้านผิวพรรณ รูปร่าง หน้าตา ภาษารวมถึงการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมอื่น ๆ ตามมา

ปัจจัยด้านการใช้สาธารณประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมได้ศึกษาเล่าเรียนอยู่ร่วมโรงเรียนเดียวกัน เกิดความผูกพันฉันท์เพื่อนต่อกัน มีการพบปะพูดคุยร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นกันในสถานที่ประชุมที่ราชการจัดไว้และได้ใช้ทรัพยากรในพื้นที่ร่วมกัน สอดคล้องงานงานวิจัยของสุนทร นวกวิน (2537) พบว่า เด็กไทยพุทธกับเด็กไทยมุสลิมได้มีโอกาสเล่าเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน มีโอกาสพบปะสนทนาใกล้ชิดกัน เกิดความสัมพันธ์กัน สนับสนุนกัน และงานวิจัยของไพศิษฐ์ พงศ์ทองเมือง (2540) พบว่า การสาธารณูปโภคในพื้นที่เกาะสาหร่ายทั้งที่รัฐจัดให้ และที่เอกชนหรือชุมชนได้ร่วมกันจัดให้มีขึ้นเพื่อได้ใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในชีวิต ชาวบ้านทั้งชาวไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีน จำเป็นต้องใช้ร่วมกัน

ได้ประโยชน์ด้วยกันจะต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ได้พบปะสังสรรค์กันตลอดเวลา เป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการ ประสมประสานกันทางวัฒนธรรม

ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ทั้งนี้เพราะ การเมืองการปกครองก่อให้เกิดความร่วมมือ และการได้ร่วม แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชน มีโอกาสได้ปฏิบัติงานร่วมกันและแก้ปัญหาจนเกิดผลดีแก่ชุมชน สอดคล้องกับ งานวิจัยของอาดิช วารีกุล (2547) พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะสมัครเป็นสมาชิก พรรคการเมือง สมาชิก อบต. ผู้ใหญ่บ้าน กำนันหรือ อสม. นับได้ว่ามีส่วนในการพัฒนาและบริหารชุมชนบ้านเกิด ของตนเอง ย่อมทำให้ชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม มีส่วนในการแสดงความสามารถ แสดงความคิดเห็น ขอม เสียดสละเวลา อุทิศตน ในการที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตนเอง ส่งผลไปถึงการพัฒนาในระดับประเทศชาติ อันเป็นส่วนรวมด้วยเหตุผลที่มีจุดประสงค์หลักอย่างเดียวกันเกิดเป็นความผูกพันนำไปสู่การผสมผสานทาง วัฒนธรรมที่ดีต่อกัน

เอกสารอ้างอิง

ชาญชัย ใจหาญ. 2538. การผสมผสานทางวัฒนธรรมของชาวไทยญอกับชาวไทยลาว

บ้านหัวหมู ตำบลก้ามปู อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. ปรินญาณีพันธ์หลักสูตร ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทิพดี นิमितพงษ์. 2547. ศึกษาการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยพุทธ ชาวไทย

เชื้อสายจีนกับชาวไทยมุสลิมในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์นิพนธ์ ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ธีรยุทธ บุญมี. 2547. Road Map ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สายธาร.

นิปาตีเมาะ หะยีหามะ และอรอุสา ปุณณะบุรณะ. 2549. การผสมผสานทางวัฒนธรรมของชาว

ไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยมุสลิม ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ประคอง กรรณสุด. 2538. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พินิต จิตติยาพันธ์. 2550. อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากหลักการ

ศรัทธาของเยาวชนไทยมุสลิมในอำเภอเมืองจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรินญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ไพศิษฏ์ พงศ์ทองเมือง. 2540. การประสมประสานทางวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยมุสลิมกับ

ชาวไทยเชื้อสายจีน ในเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วัชรินทร์ หนูสมตน. 2553. การวิจัยผสานวิธี : ความทุ่มเทในการทำงานของครูในพื้นที่

พหุวัฒนธรรม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ภาควิชามนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี และคณะ 2545. “ทราขชาว ภาพชีวิตและความเคลื่อนไหวของชุมชนในปัตตานี.ศูนย์บริการวิชาการและชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี: โรงพิมพ์มิตรภาพ.
- สถาพร ศรีสังข์จ้ง. 2533. การประสมประสานทางวัฒนธรรมไทยพุทธและไทยมุสลิมที่ปรากฏในการละเล่นล้อแห่งของอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. ปรินญาณีพนธ์ ศสม. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. ม.ป.ป..องค์ความรู้ชาติพันธุ์วิทยา. เข้าถึงจาก home.kku.ac.th/somsri4/415226PP.ppt. (ค้นวันที่ 15 มกราคม 2554)
- สุนทร นวกวิน. 2537. การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา. ปรินญาณีพนธ์ หลักสูตรปรินญาติศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาดิช วารีกุล. 2547. การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม บ้านนาทับ ตำบลนาทับ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อมรา พงศาพิชญ์. 2549. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อับดุลการิม รามันห์สิริวงศ์. 2554. “ดับไฟได้ต้องแก้ต้นตอ – รากเหง้าแห่งปัญหาแนวทางสันติวิธีโมเดลน่าจะเป็นคำตอบสุดท้าย.” เดลินิวส์รายวัน. 28.